

basın açıklamaları

5 Haziran 2001

5 HAZİRAN DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ BASIN AÇIKLAMASI

Birleşmiş Milletler (BM) Çevre ve İnsan Konferansı'nın 1972 yılında Stockholm'de yaptığı toplantıda 5 Haziran "Dünya Çevre Günü" olarak kabul edilmiştir. Çevre konusunda yılda bir kez böyle bir güne ihtiyaç duyulması eleştirilmesi gereken bir durum iken; yaratılmaya çalışılan çevre duyarlılığı "dünyanın sahipleri"nce engellenmiştir. Dünyada her şeyin önüne geçen kapitalizmin azami kar dürtüsü her şeyde olduğu gibi çevre konusunda da hiçbir sınır tanımamakta, çevreye ve doğaya zarar vermektedir.

Yüzyılımızın çevre sorunlarının başında gelen atmosferdeki karbondioksit oranının artışının sebep olduğu küresel ısınma, ozon tabakasındaki deliğin büyümesi ve meydana gelen iklim değişiklikleri sonucu; dünyanın kimi yerlerinde kuraklık hüküm sürerken kimi bölgelerinin sel altında kalma tehlikesi, cilt kanserinin artışı tehlikesi, sulardaki yaşamın zarar görmesi, ormansızlaşma, su kaynaklarının aşırı kullanımı ve kirlenmesi, tarım alanlarındaki verimliliğin azalması gibi sorunlarla karşı karşıyayız.

Dünyada bu sorunlar yaşanırken yaşadığımız coğrafyada çevreye ve doğa sorunlarına nasıl bakılıyor? Çevreye duyarlılık ne durumdadır?

Ülke gündeminin krize kilitlendiği bu günlerde IMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, vb uluslararası sermaye kuruluşlarının ülkemize dayattığı politikaların bir parçası niteliğindeki "Endüstri Bölgeleri Yasa Tasarısı" meclisin gündeminindedir.

Tasarının yasalaşması durumunda; planlı yerleşmeyi sağlayan İmar Yasası, ÇED Yönetmeliğinin dayanağını oluşturan Çevre Yasası, madencilik alanında düzenleme ve denetimi öngören Maden Yasası, kültürel, tarihsel ve doğal zenginliklerimizi koruyan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, ruhsatsız yapıların yıkılmasını öngören Belediye Yasasının ilgili hükümleri, tarım alanlarının amaç dışı kullanılmasını önleyen Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Yasalar endüstri bölgelerinde uygulanmayacaktır.

Endüstri Bölgeleri Yasa Tasarısı ile yabancı sermaye yatırımlarının teşviki adı altında ülkemiz her alanda küresel yağmaya tam ve engelsiz teslim edilmek istenmektedir. Tasarıda yerli yatırımlar için getirilen "katma değeri yüksek" olması koşulunun yabancı sermaye için geçerli olmaması, bu yasa ile çevre düzenlemeleri nedeniyle başka ülkelerde barınamayan geri teknolojilere dayalı yatırımlara çağrı yapılmaktadır.

Başta Bergama Köylüleri olmak üzere insana ve doğaya sahip çıkan tüm kesimlerin yıllardır büyük bir kararlılıkla sürdürdüğü mücadele -hukuksal kazanımlara da rağmen- çıkarılması planlanan bu yasalarla yok sayılmaktadır.

Çevreye duyarlılığın; insana, insan sağlığına duyarlılıkla eş olduğu kabul edilirse, ülke kaynaklarını sermayeye peşkeş çekenlerin bu ülkenin insanlarına verdiği değer(sizlik) açıkça gözler önüne serilmiş olur. Bu ülkede insana, doğaya, çevreye duyarlı olmak; uluslararası sermaye ve yerli işbirlikçileriyle, sömürücülerle, ülkeyi satanlarla mücadeleyi zorunlu kılmaktadır.

Ekonomik kalkınmanın temel taşlarından biri olan enerjiyi sağlama sorunu, -yerel enerji kaynaklarının sınırlı olması, gün geçtikçe artan ekonomik ve ekolojik hasarlar dolayısıyla- Türkiye'nin enerji kaynaklarının belirlenmesini zorunlu kılmaktadır. Halktan ve emekten

yana tavır alan Odamız çevre konusundaki duyarlılığını kamuoyunun da duyarlılığını artırmak amacıyla bu dönemde düzenleyeceği II. Çevre ve Enerji Kongresi (15-17 Kasım 2001-İstanbul), Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu (12-13 Ekim 2001-Kayseri) gibi etkinliklerle enerji politikalarının oluşturulmasına çevre sorunuyla birlikte bakarak bütünsel, yeni açılımlar sağlamaya çalışmaktadır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası olarak diyoruz ki;

- Çevrenin ve doğal hayatın korunmasına ilişkin gerekli araştırma ve planlamalar yapılmalıdır.
- Tarım alanlarına sanayi tesisleri kesinlikle kurulmamalı, çarpık kentleşme ve kıyı yağmalanmasının önüne geçilmeli, sanayi atıkları kontrol altında tutulmalı, arıtma tesisleri şart koşulmalı ve denetlenmeli, atıklar için geri dönüşüm projeleri ve teknolojileri kullanılmalıdır.
- Ülkemizin enerji politikalarının belirlenmesinde dışa bağımlı olan ve çevreyi kirleten enerji kaynakları ve teknolojileri yerine ulusal kaynaklarımıza dönük yatırımlar ve çevresel etkileri yok denecek kadar az olan enerji kaynakları ön plana çıkarılmalıdır.
- Enerji sektörüne yönelik enerji tasarrufu, dağıtım ve kayıpların azaltılmasını da kapsayacak politikaların belirlenmesinde toplumun tüm kesimlerinin ve konunun taraflarının görüşleri alınarak enerji yönetiminin özerk bir yapıya kavuşturulması sağlanmalıdır.
- Çevre- enerji konularında yasa ve yönetmeliklerin düzenlenmesi, geliştirilmesi ve var olan yasaların uygulanması sağlanmalıdır. Ve bu konudaki kararlarda Odamız da yer almalıdır.

Ve bilinmelidir ki,

“Bu dünya bize atalarımızdan miras kalmadı, biz onu çocuklarımızdan ödünç aldık.”

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Oda Sekreteri

Ali Ekber ÇAKAR

26 Haziran 2001

SAHTE SENDİKA YASASINA HAYIR

Hükümet tarafından hazırlanan ve kamu emekçilerini ilgilendiren “Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Tasarısı” 15 Mayıs 2001 tarihinde TBMM Plan Bütçe Komisyonu’nda kabul edilerek, Genel Kurula gönderilmiş 7 Haziran 2001 tarihinde tasarı Mecliste tartışılmaya başlanmıştı. 25 Haziran 2001 tarihinde tekrar gündeme alınan tasarı Meclis’ten alelacele geçirilerek yasalaştı. Nedir bu yasanın içeriği? Neden çıkarılmak istenmiştir?

Yasa toplu sözleşme ve grev hakkı olmak üzere temel sendikal hakları içermemektedir. Yasa ülkemiz tarafından kabul edilen başta ILO sözleşmeleri olmak üzere, temel evrensel hak ve özgürlüklere, ve demokratik değerlere aykırıdır. Çünkü ILO, kamu çalışanlarına; 87 sayılı sözleşme ile örgütlenme ve grev hakkı, 98 sayılı sözleşme ile de toplu sözleşme hakkı tanımıştır.

Yasaya Anayasa noktasından bakıldığında; toplu sözleşme ve grev hakkının Anayasaya aykırı olmadığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na verilen görüşler vardır. Hukukçular tarafından verilen bu görüşlerde toplu sözleşme ve grev hakkına yönelik Anayasal bir yasak olmadığı açıkça belirtilmiştir.

Bu tasarı TİS ve Grev Hakkını içermediği gibi, sendikaları iç demokratik işleyişi olmayan, sendikaların amaç ve ilkelerine müdahale eden, onları idarenin yan örgütü durumuna getiren düzenlemeler de içermektedir.

- Düzenlemede sendikaların işyeri temsilcisi seçmesine müdahale edilmektedir. Temsilci seçilebilmesi için işyerinde asgari sayıda (50 veya 20) kamu çalışanın bulunması şartıyla birçok işyerinde sendika temsilcisi bile bulunmayacaktır. Bunun amacı sendikaları işlevsiz, örgütsüz, bürokratik yapılar haline dönüştürmektir.
- Sendika şubelerinin en az bin (1000) üyeye kurulması barajı, sendika yöneticilerinin aylıksız izinli sayılması için şube büyüklüğü ile ilgili en az 3000 üye sınırlaması getirmek anlayışı, temsilciliklerini belirlemedeki müdahale anlayışının devamıdır. Sendikalar iç işleyişlerini kendileri belirlemelidirler. Bu sınırlamalar temel sendikal hak ve özgürlüklerin özünü yok edici niteliktedir.
- Sendikaları işyerinin verimlilik artışını geliştirmek, kitaplık, spor sahası vb. tesisler kurmak gibi görevlerle ilişkilendirmek, üyelerinin ekonomik demokratik haklarını geliştirmeyi temel görev almaktan çıkaran düzenlemeler ile "sendika" görüntüsü altında devletle entegrasyonu hedefleyen yapıları oluşturma anlayışı getirilmek istenmektedir. Bu tür yapılar, ne ülkenin demokratikleştirilmesine ne de çalışanların hak ve özgürlüklerinin geliştirilmesine katkıda bulunmayacak, aksine yeni olumsuzluklar yaratacaktır.
- Üyelik ödentisinin alınması için işkoluna %10 baraj getirmek temel sendikal hak ve özgürlüklerin kullanılmasında önündeki bir diğer yasaklayıcı anlayıştır.
- Sendikalaşma hakkını tüm kamu çalışanlarına tanımayan bu tasarı askeri iş yerleri, ceza ve infaz kurumlarındaki çalışanların haklarını yok sayarak yıllar önce kurulmuş olan ASİM-SEN ve TÜM YARGI-SEN'in kapatılmasını öngörmektedir.
- Toplu görüşmelerde tek bir Konfederasyonu yetkili kılarak bu anlamda devletin açık müdahalesine olanak sağlayacak düzenlemeyle, güdümlü bir örgütlenmeyi ortaya çıkaracak düzenlemeler içermektedir.
- Sendikaların eylem ve etkinliğini tamamen kısıtlayan, iş saati dışındaki etkinlikleri bile işverenin iznine tabii kılan bir düzenleme ile oluşan yapılar, adı sendika olan ancak hiçbir ifadesinden başka bir şey olmayacak yapılar olacaktır.
- Grev ve TİS hakkı içermeyen, bağlayıcı niteliği olmayan tasarı, aslında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda var olan ancak hiçbir zaman uygulanmamış Danışma Kurulları, sendikal faaliyetin eksenine yerleştiren işyeri kurulları ve toplu görüşme kurulları ile hayata geçirilmek istenmekte, bu da sendikalar için yeni, işlevsel bir faaliyet alanı olarak tanımlanmaktadır.
- Sendikaların ve konfederasyonların yargı kararı olmadan kapatılabilmesi, hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayan ve yasaklayıcı bir düzenlemedir.

Demokratik hak ve özgürlükleri savunmanın temel kriteri sendikal hakları savunmaktır. Sendikal haklar da yalnızca sınırlı bir örgütlenmeyi değil, toplu sözleşme ve grev hakkını da içermektedir. Bu nedenle bugün demokrasiyi savunan herkesin bu temel hakları savunması da demokrat olmasının bir gereğidir.

Çıkarılan yasa, mevcut sendikal hakların bile gerisindedir. Bu nedenle bu yasa derhal geri çekilerek; toplu sözleşmeli, grevli, özgürlükçü, demokratik ve katılımcı bir yasa hazırlanmalıdır. Bu yasanın ülkemiz çalışma barışına katkı getirmeyeceği ortadadır.

Bugün çıkartılan yasa, 1998 Mart ayında da gündeme gelmişti. Ancak kamu emekçileri 11 yılda yarattıkları değerlere ve mücadelelerine sahip çıkmış, kamu çalışanlarının onayı olmayan bu yasa meclisten geçememişti. 4 Mart 1998'de gaz bombalarına, coplara karşı Kızılay'da direnen, 98 Mart ayı içerisinde bir çok kez iş bırakma eylemleri yapan KESK' e rağmen bir yasanın meclisten çıkarılamayacağı anlaşılmış ve yasa tasarısı geri çekilmişti. Bugün konu yine gündeme gelmiş ve IMF güdümlü yasalar bir bir meclisten çıkarılmaya başlanmıştır. Toplu sözleşme ve grev hakkını yasaklayan, örgütlenme hakkını daraltmayı hedefleyen, yasaklarla dolu bu yasayı kabul etmeyeceğini, toplu sözleşme ve grev hakkı içeren özgürlükçü, demokratik, katılımcı bir yasa için mücadeleyi sürdüreceğini, sahte sendika yasasını çıkarana karşı haklarına ve onuruna sahip çıkacağını gösteren KESK' in yurt çapında sürdürdüğü eylemlere 25 Haziran 2001 tarihinde müdahale edilmiş, yine gaz bombaları atılmış yine kamu çalışanları coplanmış ve onlarca kamu çalışanı yine göz altına alınmıştır.

Yapılan bu saldırıyı demokrasi ve insan haklarına yapılmış bir saldırı olarak nitelendiriyor ve kınıyoruz. KESK' in demokrasi, özgürlükler ve hak alma mücadelesinde yanında olduğumuzu basına ve kamuoyuna duyuruyoruz...

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Oda Sekreteri

Ali Ekber ÇAKAR

28 Haziran 2001

YAPI DENETİMİ KANUN TASARISI DERHAL GERİ ÇEKİLMELİDİR!

Odamızın zorlukla edinmiş olduğu TBMM'ye sunma aşamasına getirilen kanun tasarısı Yapı Denetimini "595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"den çok daha anlaşılabilir bir sürece sokacaktır. "Yapı Denetim Kanun Tasarısı" Yapı Denetimi anlayışını bırakın düzeltmeyi tam tersine daha büyük bir karmaşa yaratacaktır. Bu haliyle sözkonusu tasarı Yapı Denetimini kamusal denetimden çıkararak tek kelimeyle "özelleştirmektedir". Yasalaştırılması düşünülen 'Yapı Denetimi Kanun Tasarısı' derhal geri çekilmelidir.

Yapı Denetiminin, halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması, sağlıksız, plansız, kontrolsüz, kalitesiz yapılaşmanın önüne geçilmesi, ülke kaynaklarının ekonomik ve verimli kullanılması için "hayati" öneme sahip olduğunun 17 Ağustos 1999 depremi sonrası farkına varanlar, TMMOB ve Odamızın görüş, öneri ve uyarılarını dinlemeden hazırladıkları ve işlemeyen "595 sayılı Yapı Denetim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin Anayasa Mahkemesi tarafından iptali üzerine alelacele "Yapı Denetimi Kanun Tasarısı" nı TBMM gündemine sokmuşlardır. "Yapı Denetim Kanun Tasarısı" üzerine konunun taraflarından biri olan Odamızın görüşleri sorulmamış ve hatta konu üzerine çalışma yapıldığı duyulumuz üzerine komisyon çalışmalarına katılma isteğimiz gözardı edilmiştir.

Üyelerimizin önemli bir kesiminin meslek alanını doğrudan ilgilendiren, toplumsal yaşamın bu önemli konusu olan Yapı Denetimi hakkında Odamız tüm bilgi birikimini sunmaya hazır olduğunu her fırsatta bildirmiştir. "Yapı Denetim Kanun Tasarısı" üzerine yapılan çalışmalar bir şeyler gizlenmek istemesine kapalı kapılar ardında yapılmaktadır.

Odamızın zorlukla edinmiş olduğu TBMM'ye sunma aşamasına getirilen kanun tasarısı Yapı Denetimini "595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"den çok daha anlaşılabilir bir sürece sokacaktır. "Yapı Denetim Kanun Tasarısı" Yapı Denetimi anlayışını bırakın düzeltmeyi tam tersine daha büyük bir karmaşa yaratacaktır. Bu haliyle sözkonusu tasarı Yapı Denetimini kamusal denetimden çıkararak tek kelimeyle "özelleştirmektedir".

Söz konusu yasa tasarısı 595 sayılı KHK'nin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesine karşın, Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararını bile beklemeden salt KHK'nin iptali ile görevlerine son verilen Yapı Denetim Kuruluşlarının sorunlarına çözüm getirmek için çıkarılmaya çalışılmaktadır.

Kanun tasarısında belirtilen "Denetçi Mimar-Mühendislerin" Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca belgelendirileceği hükme bağlanarak TMMOB ve bağlı Meslek Odalarının yasal görevlerine müdahale edilmekte, bir anlamda 595 sayılı KHK'nin iptalinde baş etken olarak gördükleri TMMOB ve Odalardan intikam almaya çalışılmaktadır.

Bilimsellikten ve katılımcılıktan uzak bir anlayışla yangından mal kaçırırçasına hazırlanıp yasallaştırılması düşünülen "Yapı Denetim Kanun Tasarısı" ülke ve toplum yararına olmadığından derhal geri çekilmelidir.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Oda Sekreteri

Ali Ekber ÇAKAR

29 Haziran 2001

**HAZİNE ARSA VE ARAZİLERİNİN SATIŞI ÜLKEMİZDE YAŞANAN BİR ÇOK YIKIMIN
EN ÖNEMLİLERİNDEN BİR TANESİDİR.**

HALKIMIZA VE ÜLKEMİZE YAŞATILAN KRİZİN FATURASI BU YOLLA ÖDENEMEZ

HAZİNE ARSA VE ARAZİLERİ YEREL YÖNETİMLERE DEVREDİLMELİDİR.

Son günlerde kamuoyu TBMM'deki IMF yasaları ve halkımızın hiçbir yararı olmayan sermayenin ve bir avuç azınlığın çıkarları doğrultusunda çıkarılan yasaları takip etmekle meşgul. Bu yasalar 550 milletvekilinin olduğu TBMM'de 40-50 milletvekilinin katılımıyla ve halka rağmen çıkarılmaktadır.

Bunun son örneklerinden bir tanesi TBMM Komisyonlarında kabul edilerek TBMM gündemine getirilen "Hazine ve Kamu Arazilerinin Satışı" yasasıdır. Bu yasa yıllardır sağlıklı bir kent planı, insanca yaşam alanları diyen meslek kuruluşlarına rağmen siyasi iktidarlar tarafından dönem dönem uygulana gelen imar affı, hazineye gelir ve oy olarak görülmektedir. Bu uygulamalar sonucunda kentlerimizde yaşanan yasadışı yapılaşmanın ulaştığı boyut konut gereksiniminin karşılanmasını değil kamusal alanların yağmalanmasını sağlamaktadır. Ülkemizin yer altı ve yer üstü kaynakları, halkın ortak malları haraç mezat satılarak yerli ve yabancı sermayenin kullanımına sunulmaktadır.

Ülkemizde yaşanan krizden sonra kaynak arayışının önemli bir ayağı olarak hazineye ait gayri menkullerin satılması hakkındaki tasarıyla kamu arazilerini alanlara bir çok

imtiyazlar tanınırken, yabancılar ve yabancı devletlere de Tapu Kanunu'ndaki engellere rağmen Türkiye topraklarının parsel parsel satılması planlanmaktadır.

Ülkeyi satmakla kaynak yaratılmaz, kaynak ancak üretim ekonomisi ile yaratılabilir.

Deprem ve yıkım ortamlarını çok yakın geçmişte yaşamış olan ülkemizde içme suyu havzalarının, tarım ve orman alanlarının, imar affi süreçleri ile yapılaşmaya açılması çevre ve gelecek adına bir katliam anlamı taşımaktadır.

Kent ve Kentleşme konusunda uğratılan zararların imar aflarıyla bağışlanması, ilgililerin çeşitli şekillerde cezalandırılması, yitip yok olan değerlerin topluma yeniden kazandırılmasına hiçbir zaman yetmeyecektir. Bu nedenle sık sık imar suçlarını bağışlayıcı yasalar çıkarmak yerine, kentleşmeye düzenli ve sağlıklı bir biçim vererek, bilimsel planlamaya dayanan politikalar üretmek, bu problem alanlarını çağdaş kentsel standartlara ulaştırmak çok daha akılcı görünmektedir. Aksi takdirde var olan sorunların üzerine yeni kentsel sorun alanları eklemek kentlerimizi ve yerleşmelerimizi artık çözülemez problemler ile karşı karşıya bırakacaktır.

Kent merkezlerinde yer alan kamu arazilerinde imar değişikliği yapılarak, rantın arttırılması düşüncesi uygulamaya geçirilemez.

Hazine arsa ve arazilerinin talancılara satışı yerine, nazım planlarını, uygulama imar planlarını tamamlamış yerel yönetimlere, kentin sosyal ve kültürel donatıları ile ucuz arsa ve konut üretimine, tarihsel kültürel değerlere takas işlemlerinde kullanımına yönelik koşullu bedelsiz devri sağlanmalıdır.

Sorunun çözümü imar affi değildir. Çözüm öncelikle hukuk devletinin gereklerini yerine getirecek ve yasaları egemen kılacak uygulamaları esas almaktır. Herkese sağlıklı, güvenli, nitelikli konut ve kentsel yaşam ortamlarında yaşama ortamı sağlanmalıdır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Oda Sekreteri

Ali Ekber ÇAKAR